

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—
za pol leta . K 42.—
za četrt leta . K 21.—
za 1 mesec . K 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12.—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Proglas plebiscitne komisije na Koroškem!

LDU Vetrje, 25. julija. Danes je publi-
cinala plebiscitna komisija proklamirala
koroškega plebiscitnega
komisija, v kateri javlja svoj prihod, na-
čela načelo spoštovanja ljudske volje ter
poročila red in mir. Plebiscitna komisija

Liberalci hočejo vlado na škodo ljudstva.

Ljubljana, 26. julija. Vlada kriza v
Belgradu še vedno traja. Rešuje se, ka-
kor je bilo pričakovati, brez konca in kra-
ja. Vzrok so liberalni demokrati. Ti zahte-
vajo sedaj, da dobe vso moč v državi. Na-
čelo bi to moč porabljali, smo videli
v času dr. Zerjavovega paševanja. Pa tu-
di njihove ostale zahteve kažejo, kaj ho-
čejo!

Demokrati so stavili med drugim sle-
deče zahteve:

Ženske na Slovenskem ne smejo do-
biti volilne pravice! Volilni red za sloven-

izjavlja, da jamči za svobodno neodvisno
glasovanje ter obljublja nepristransko
pravično postopanje. Slovenci ta načela z
veseljem pozdravljamo, ker nam je ob njih-
ovem uveljavljanju zmaga zagotovljena.

ske občine, ki je že potrjen, naj se tedaj
razveljavi!

Izvoz žita, ki ga je na tisoče vagonov
na razpolago, naj se da v nakup liberal-
nim bankirjem! Tako bi ta bankirska
stranka hotela — kakor je že delala — z
izvozniki goljufati lačno ljudstvo in bo-
gateti sebe. Znano je, da se bodo vsi ljud-
ski zastopniki proti temu do skrajnosti
borili. Če vsled tega kriza ne bo rešena
kmalu, bo trpela država in ljudstvo. Krivi
pa so liberalni bankirji, ki delajo povsod
politiko lastnega žepa, ne oziraje se na ko-
risti ljudstva!

Velika žetev v Jugoslaviji.

Vse to naj bi šlo le v korist milijonarjem.

LDU Belgrad, 25. julija. Letošnja že-
tev v Vojvodini bo po vestih, ki prihajajo,
zelo dobra. Računajo, da se bo pridelalo
okoli 110.000 vagonov žita. Za domačo po-
trobo bi zadostovalo 32.000 vagonov žita,
tako da bi bilo za izvoz na razpolago okoli

80.000 vagonov žita. (In to ogromno mno-
žino žita hočejo demokrati bankrotati
pobasati na korist svojih bank. Banke naj
delajo milijonske profite, ljudstvo naj pa
strada!)

RADGONA — APAŠKA KOTLINA.

LDU Dunaj, 22. julija. (DunkU.) Ljub-
ljanska deželna vlada je 20. t. m. podala
obrazložitev vzrokov, ki so jo naklonili, za-
stavi Apaško kotlino, ne da bi se prej iz-
javila Radgona, Spilje in drugi južno-
slovenski kraji. V tej obrazložitvi se med dru-
gimi trdi, da so Jugoslovenci izpolnjevali
mariborske dogovore z dne 13. februarja.
Radgona in Spilja niso mogli izprazniti
kotler se Avstrija ne bi v zmislu člena 284
svoje pogodbe obvezala, dovoliti svo-
jega prometa vsake vrste preko svojega
ozemlja. Naposled trdi komunike, da se je
v Apaški kotlini, da pa jugoslovenska ob-
lastva se niso zasedla evakuiranega ozem-
lja. — Temu nasproti se ugotavlja nasproti-
stavlja: Jugoslovenci nikakor niso izpolnjevali
mariborskih dogovorov, marveč so jih ne-
prenehoma kršili navzlic vsem protestom
avstrijske vlade v mnogih posameznih pri-
merih. Jugoslovenska oblastva so kar igno-
rirala posebno člena 2 in 3 (politična upra-
va in sodstvo), kakor tudi člen 6. (svobod-
ni tranzit na železniških progah Spilje —
Radgona in Spilje — Gradec). Ker je mo-
glo avstrijsko obmejno prebivalstvo trpe-
ti ne le zbog gospodarskih utesnitev, am-
pa tudi vsled neprestanih nasilstev čet
SŠS, je bila avstrijska vlada prisiljena iz-
javiti v Parizu zahtevati izpraznitve ozem-
lja po mirovni pogodbi prideljenega Av-
striji. Trditve, da Jugoslovenci ne morejo
ne zagotoviti svobodni promet, nikakor ne
velja. Ne glede na to, da se more Jugosla-
vija opirati na navedene člene po določ-
bah odstavkov I. in III. člena 330 samo s
pogojem, da na ozemlju, ki je po pogodbi
prešlo v njeno državno oblast, napram
Avstriji uvede način postopanja, ki jamči
za vzajemnost, bi bila Avstrija kajpada
zila o tem željo v zmislu člena 319 saint-
germainse pogodbe, uvesti pogajanja za-
njo svobodnega prometa na tej železnici.
Naposled se mora ugotoviti, da je popolno-
načelna trditev glede navedene izjave
zastopnika v Belgradu. Avstrijski
zastopnik je pri porazgovoru, ki ga je dne
9. t. m. imel z dr. Ninčičem glede izpra-
znila južno-slovenskega ozemlja, na opazko
dr. Ninčiča, da je Apaška kotlina zasedena
po Avstriji, odgovoril, da o zasedbi ne mo-
re biti nobenega govora, ker se Apaška
kotlina nahaja v nevtralnici, določeni

v mariborskih dogovorih in da torej ni do-
pustna paralela z vojaško zasedeno Rad-
gono. Sodba o postopanju oblasti SHS v
tem primeru se sme prepustiti vsakemu
pravičnemu mislečemu.

LDU Ljubljana, 23. julija. Objava Du-
najskega korespondenčnega urada z dne
22. t. m. o razgovoru avstrijskega
opravnika v Belgradu z namestnikom mi-
nistra za zunanje stvari dr. Ninčičem je
v toliko primerna, da se je ta razgovor
v resnici vršil 9. t. m. in ne, kakor se je v
našem opisu pomotoma navedlo, 11. t. m.
V splošnem pa se mora glede izjave av-
strijskega opravnika ugotoviti, da so izjave
našega opisa točna. Kar se tiče nadalj-
nih izjavjanj te objave, da se mariborski
dogovori od februarja 1919 nikakor niso
izpolnjevali od jugoslovenske strani, tem-
več kljub vse protestom avstrijske vlade
v posameznih primerih neprestano kršili,
se pripominja, da ni imela Avstrija nobe-
nega upravičenega povišja, pritoževati se
radi naše uprave in postopanja naših čet.
V kolikor je bil v resnici dan povod za
kakšne malenkostne očitke, je šlo samo za
male incidente, ki se povsod in brez izje-
me dogajajo na demarkacijski črti in so
samo posledica začasnih razmer, za inci-
dente, katerim se drugače ni pripisoval od-
nobrene strani dalekosežnejši pomen in va-
žnost. Te rekriminacije od strani Avstrije
so torej tembolj neopravičene in tem
manj na mestu, ker je še v obojestranski
javnosti v živahnem spominu, kako so la-
ni spomladali bile na dnevnem redu kršit-
ve premirnih dogovorov po nemških Av-
strijskih na koroški demarkacijski črti, ki
so dokazane v preko sto konkretnih prime-
rih tekom nekaj tednov, in sicer vsled bolj
očitnih primerov, celo vsled vsakdanjega
ponovnega streljanja s topovi.

KONGRES VSEH KRŠČANSKIH CERKVA.

LDU Belgrad, 25. julija. Dne 12. avgu-
sta t. l. se bo otvoril v Zenevi veliki kon-
gres vseh krščanskih cerkva, na katerem
bo sodelovalo, kakor računajo, okoli 500
zastopnikov krščanskih cerkva. Srbsko
pravoslavno cerkev bodo zastopali na tem
kongresu metropolit Dimitrije, timoški
škof Irenej in dr. Jovan Vučković, profe-
sor v Srpskih Karlovcih. Kongres bo traj-
al 15 dni.

PROTI VOJNIM HUJŠKAČEM.

LDU Osijek, 25. julija. Tukajšnje delav-
ske organizacije so sklicale za danes ljud-
sko skupščino v kinematografu »Apollo«,
na katerem so zavzele ostro stališče proti
vojnemu ščuvanju.

Kriza se zavlačuje.

Belgrad, 23. julija.
Prvotno pričakovanje, da bo vladna
kriza v par dneh končana, nima mnogo iz-
gleda. Pravi vzrok krize pač ni člen 15.
volilnega zakona, ki je dal samo povod,
da je viseča kriza izbruhnila. Demokratom
je narekoval krizo strah pred volitvami.
Da bi pri volitvah kolikortoliko rešili
ostanke svoje stranke, potrebujejo boljše
opore, kakor jim jo je dajala Vesničeva
koncentracijska vlada. Zato so iskali po-
voda, da napravijo krizo. Kancelargraf
je bil v to svrhu precej primeren, toda pre-
več odložen. Demokratje bi s kancelara-
grafom težko zagovarjali povzročeno krizo;
zato so čakali na ugodnejši trenutek,
ki se jim je nudil pri členu 15. Člen 15.
volilnega zakona določa po srbski ustavi,
da državni uslužbenci izgube svojo službo,
ako so izvoljeni in mandat sprejmejo; iz-
vzete so le nekatere kategorije z akade-
mično izobrazbo, kar je bilo potrebno z
ozirom na kvalificirane mandate, ki jih do-
loča srbski volilni zakon.

V odboru za volilni zakon so proti
členu 15. glasovali dr. Hohnjec, dr. Polić
in demokrat dr. Paleček; demokrata Pečić
in V. Marinković sta glasovala za vladni
predlog, ki je dobil večino. V zbornici se
je nato pojavil predlog dem. posl. Gjorgje-
vića, ki razteza pasivno volilno pravico
brez izgube državne službe tudi na učitel-
stvo. Tedaj je spravljal zadevo v ministrski
svet minister za konstituantu Protić. Mi-
nistrski svet je zaključil, da ostane pri pr-
votni vladni formulaciji.

Vsi demokratski ministri so soglašali,
edino Pribečević je izjavil, da mora vpra-
šati še svoj klub za mnenje. Ko je prišlo
do glasovanja, Pribečević ni javil predse-
dniku vlade, da zavzema drugačno stališče,
kakor je bilo v ministrskem svetu zaklju-
čeno. Zato ministrski predsednik ni mogel
in ni smel poslati druge izjave, kakor da
je člen 15 vprašanje zaupnice kabinetu. De-
mokrati sta tudi glasovala za vladni pred-
log. Pribečević in dr. Kukovec sta pa zbe-
žala iz zbornice in se glasovanju odtegnila.

Jasno je, da so demokratje namenoma
izvzeli krizo, boječ se, da bi kriza ute-
gnila vsled vednih nesoglasij v ministrskem
svetu nastati potem, ko bi bil volilni za-
kon sprejet. Demokratje so hoteli s krizo
upliti na rekonstrukcijo pokrajinskih
vlad sebi v prilog in na izvoz. To potrju-
je dejstvo, da igra pri pogajanjih za novo
konstrukcijsko vlado čl. 15. le podrejeno
vlogo; glavni predmet pri pogajanjih so de-
želne vlade, vprašanje izvoza, agrarna re-
forma in druga vprašanja, ki so za demo-
kratsko stranko življenjskega pomena.

Ker demokratje zahtevajo, da se vsa
ta vprašanja v načelu rešijo, predno se se-
stavi novi kabinet, se bo kriza zopet da-
lje časa zavlekla na škodo državi. Stara
praksa demokratske politike se ponavlja
in demokratje bodo kljub temu še naprej
na vse usta vpili, da so edino državo ohran-
jujoča stranka.

VESNIČ OBOLEL.

LDU Belgrad, 25. julija. Včeraj popol-
dne je nenadoma obolel ministrski pred-
sednik dr. Vesnić tako, da je moral leči v
posteljo. Dr. Vesnić je obolel vsled napor-
nega dela zadnjih dni. V parlamentarnih
krogih sodijo, da bi mogla njegova bolezen
za primer, da bi trajala dalje časa, znatno
vplivati na rešitev sedanje vladne krize.
V parlamentarnih krogih se širijo glasovi,
da bi bil v tem primeru nujno pozvan iz
Pariza Nikola Pašić, ki bi mu regent po-
veril mandat za sestavo nove vlade.

NEVARNOST KUGE.

LDU Belgrad, 25. julija. V Pireju se
je pojavila kuga. Ker se bolezen čimdalje
bolj širi, je minister za narodno zdravje
izdal najobsežnejše ukrepe, da se nevarna
bolezen ne prenese v našo državo.

NEPOŽETO ŽITO SE NE SME PRODA- JATI

LDU Belgrad, 24. julija. Ministrstvo
za prehrano in obnovo zemlje je izdalo na-
redbo, po kateri se prepoveduje prodaja
še nepožetega žita.

Maribor!

Priprave za Maribor so dovršene. Po-
trebno je, da našim delavskim organizaci-
jam damo še kratkih navodil!

Zborovanje naših delavskih organiza-
cij se bo vršilo v prostorih Kazine na
Slomškovem trgu. Začetek bo v soboto ob
osmih jutraj. Na prvem zborovanju bosta
govorila naš delavski voditelj poslanec Jo-
že Gostinčar in tajnik hrvatske kršč.
soc. delavske organizacije dr. Juretić o
mednarodni delavski organizaciji ter o de-
lavskem položaju v naši državi.

Za tem bodo zborovanja odsekov. V
gospodarskem in socialno političnem od-
seku bo govoril dr. Gosar. — V organi-
zacijskem bosta poročala A. Komlanec
in dr. Juretić. — V kulturnem odseku
bo predaval Fr. Kremžar. Zborovanja
odsekov se bodo vršila v stranskih dvora-
nah Kazine.

Popoldne ob petih bo veliko zborova-
nje v glavni dvorani Kazine, na katerem
bode poleg poročevalcev govoril Ivan Go-
stinčar.

Vlak, ki se bo z njim vozila večina de-
lavskih udeležencev, bo prišel v Maribor
šele pozno dopoldne. Zato se vse te množi-
ce ne bodo mogle udeležiti jutranjega zbo-
rovanja. Njihova naloga je, da se takoj na-
potijo na naše zborovanje, ko pridejo v
Maribor. Toda vsaka organizacija mora
odposlati po nekaj članov še prej v Mari-
bor, da se bodo udeleževali razprav tekom
dopoldneva in v odsekih.

Popoldne ob petih pa morajo vsi kr-
ščansko-socialni delavski udeleženci k
glavnemu zborovanju!

To v vednost, da ne bo zmešnjav!

SRBSKI ŠOLSKI ZAKON V VOJVODINI.

LDU Belgrad, 24. julija. Ministrstvo
prosvete je razširilo zakon o narodnih šo-
lah, ki je dosedaj veljal za Srbijo, tudi na
ozemlje Vojvodine. S tem je ukinjen pro-
svetni odbor ministrstva prosvete, ki je bil
dosedaj v Novem Sadu.

NAČRT BELGRADA.

LDU Belgrad, 24. julija. Belgrajska
občina razpisuje mednarodni natečaj za
izvršitev generalnega načrta mesta Bel-
grada.

KONEC VOJNEGA STANJA MED AV- STRIJO IN JUGOSLAVIJO.

LDU Belgrad, 25. julija. Z ozirom na
to, da je st. germainski mirovna pogodba
ratificirana, ne obstoji več vojno stanje
med našo državo in Avstrijo.

RUMUNSKI KRALJ V BELGRADU.

LDU Belgrad, 25. julija. V tukajšnjih
političnih krogih se domneva, da bo za
nekaj dni došel v Belgrad rumunski kralj
Ferdinand v spremstvu nekaterim rumun-
skih državnikov. Njegov prihod se spravlja
v zvezo z najnovejšo vojaško akcijo boljše-
vikov na rumunski meji.

Politične novice.

Šnopsarska manira. Naši kapitali-
stični liberalci se trkajo na prsi, češ: Mi
smo kulturni, mi smo napredni, izobraže-
ni. Mi, ki tudi nekaj imamo pod palcem,
smo gospodje in sol Jugoslavije. Da se svet
prepriča, kakšna je srčna kultura teh ka-
pitalističnih hlapcev, naj navedemo cvetke
iz liberalnega glasila »Mariborski Dela-
vec«, ki na svoj liberalni način pozdravlja
orlovsko slovesnost v Mariboru. Ta nečed-
ni list piše:

Vse, kar le za silo leze, dobi na bog ve
čegave stroške Sokolom ukradeni krog in
na stotine kmečkih godb je alarmiranih
in z oslovskimi čepicami pokritih, ki bodo
radi pomanjkanja telovadcev občinstvu,
kakor se na sejmu spodobijo, lepo kratak čas
delale. Istotako dobijo Marijine družbe ru-
deče čepice in transformacija v Orlice je
zvršena. Kakor so na procesijah vajene,
bodo v Mariboru korporativno korakale
kot del bojevitih cerkve. Studentje-koritar-
ji, ki uživajo ob farovskihi mizah v potu
župnikovega obraza pridelani kruh in pe-
čenko in gledajo seveda še za celo leto
naprej v bodočnost, bodo nastopili tudi

korporativno, da pokažejo celemu svetu, da še klerikalcev ne bode danes ali jutri konec. In ti papaji si domišljujejo, da naj mariborski naprednjaki njim na čast okrasijo svoja okna!

Tako piše list, ki ga urajuje liberalni profesor in poslanec Vögler! Če je ta mož zmožen takega tona, česa so šele zmožni njegovi strankarji — naprednjaki?

Resnično povemo tej gospodi, da bi bilo naših delavskih in kmečkih ljudij sram, ko bi taki »naprednjaki« njim na čast izobešali zastave in krasili svoja »naprednjaka« okna.

Ali socialist ali — pes. Na Dunaju so krščanski socialisti ustanovili katoliško mladinsko zvezo za delavsko mladino. Posebno lepo se razvija skupina v Atzgersdorfu. Socialistom, ki imajo tudi svojo mladinsko organizacijo, to ni všeč. Povsodi, kjer le morejo, nagajajo krščanski organizirani mladini, jo psujejo in zasmejujejo. »Krščanski pes« je običajna psotka. Ker pa vsa hudobija in surovost ne more omajati krščanskega naraščaja, so se socialisti lotili terorja. V tovarni za kurnerol je delavski svetnik Hauser poklical k sebi vse člane katol. mlad. zveze in zahteval, naj takaj izstopijo iz dosedanje organizacije in vstopijo v zvezo socialistične delavske mladine; ako tega ne storijo, se izključijo od dela. Pri tej priliki je krščanske socialiste nahlulila neka sodruginja s psotko: »Krščanski psi!« Tako se niza slika na sliko, ko socialist drži tovarišu delavcu nož na vrat, češ: bodi socialist ali pa pogini krščanski pes!

Protivrska kopitarstvo socialne demokracije. Avstrijski katoliki namojo vsako poletje v velikih množicah v Mariazell. Tako tudi letos. Mnoge vodi pot z Dunaja ali preko njega. Nad temi romariji se spakuje »Arbeiterzeitung« na način, ki ga je zmožno le podlo židovsko pero. — Koncem čedne notice podpihuje list svoje bralce, češ: koliko dragocenega premožega gre za ta bedasta romanja! — Bela Kun, ki se ravnokar zopet vrača v Avstrijo, stane s svojim spremstvom beraško. Avstrijo 35.000 K dnevno. Nad temi ogromnimi stroški za inozemskega zločinca se socialisti ne spotikajo, pač pa štejejo domačemu ljudstvu stote premožga, ki jih porabi za svoja romanja in jih notabene poštene plača. Tako se izpod socialnega plašča socialne demokracije ob vsaki priliki pokaže njeno protivrsko kopito.

Označba boljševikov. Profesor Bertrand Russell s cambridškega vseučilišča, ki je nedavno prepotoval Rusijo, podaja v »Nation« naslednjo karakterizacijo boljševikov: »Boljševizem je naznотraj aristokratičen, nazunaj bojevit. Boljševiki imajo dobra in zla svojstva mlade, krepke aristokracije. Hrabri so in energični, imajo sposobnost za vodstvo ter so vsikdar pripravljeni, služiti svoji državi. Na drugi strani so brutalni, brezobzirni, prenapenajo svoje uslužbenice in spravljajo na ulicah s svojimi dryčnimi avtomobili ljudi v nevarnost. Moč in oblast je edino v njihovih rokah, zato imajo neštete predpravice. Ljenu je pravi komunist, vseskozi internacionalen. Zanj interesi Rusije niso višji nego interesi drugih držav. Rusija je zanj le vzorna dežela socialne revolucije. Ljenu bi preje žrtvoval Rusijo nego revolucijo. To je ortodoksno stališče in ni dvoma, da tod in tam kak voditelj pošteno misli. Vendar je narodnost naravno in instinktivno pravo. V sled ponosa na revolucionarne pridobitve vstaja ta čut tudi zopet v srcih boljševikov. Videl sem Trockega v gledališču. Prišel je v ložo britanske delegacije in je po kratkem pogovoru stopil do balustrade, kjer je obstal prekrizanih rok. Občinstvo ga je pozdravilo z viharimi klici. Trocki je izpregovoril nekaj kratkih, ostro formuliranih besed z vojaškim naglasom in zaključil s trikratnim »ura« tovarišem na fronti. Občinstvo se je odzvalo s takim navdušenjem, kakor bi se na podoben poziv odzvalo angleško občinstvo l. 1914.«

Italijanski socialisti o boljševikih. Te dni so se vrnili iz Rusije italijanski socialistični odposlanci, katerim je bila italijanska vlada svojčas izdala potne liste, da bi si na lastne oči ogledali obljubljeno deželo komunizma. Ti možje so po svoji vrnitvi najprej molčali kakor grobovi, sedaj so po začeli govoriti — bodisi iz lastnega prepričanja, bodisi na kak pristisk. Kar pripovedujejo o Rusiji je tako, da mora izprebrniti najstrastnejšega komunističnega volka v ponižno jagnje, ki je iz rok državi in celo kapitalizmu. Eden izmed odposlancev — posl. Dugoni — je opisal sotrudniku »Perseverance« svoje izkušnje približno tako: V Rusiji smo našli bedo in nesnago vsepovsod. Vlada tu ne ve pomoči. Ob 8. zvečer se pogrezmeta Petrograd in Moskva v temo in molk; nikjer čestne železnice, nobenega voza ali avtomobila. Tovarne večinoma počivajo, kjer delajo, ni nobenega reda. Vsak stori, kakor ga je volja. Vlaki so odvisni od dobre volje vlakovodij in nihče ne ve, ali in kdaj pride kak vlak. Pošta postuje včasih, če se ji ravno poljubi. Po železnih ogradjah v nekdanjih Putilovih tovarnah v Petrogradu gnezdijo vrani in vrabci. Ljenu je

mistik, idealist. Boljševizem je v praksi popolnoma odpovedal in bi bilo blazno, ako bi italijanski proletarijat od njega pričakoval rešitve ali tudi le izboljšanja svojega položaja.

Sumljiv konec »svobodne šole« na Dunaju. Društvo »Svobodna šola« je na Dunaju vzdrževalo svojo šolo. Te dni je pa društvo naznanilo staršem, da se šola opusti, ker društvo ne more več kriti njenih stroškov. Za ohranitev šole bi bilo treba 1 milijon kron, a starši so podpisali le desetino te vsote. Šola se torej opusti in je šolsko zgradbo že kupila dunajska mestna občina. »Reichspost« opozarja, da so mnogi sedanjí socialistični oblastniki na magistratu odborniki gornjega prostozidarskega društva. Sedaj torej, ko je mestna samouprava s šolstvom v tistih rokah, kakor »Svobodna šola«, se gospodi lasten »vzorni« zavod ne zdi več potreben. Zato so celo barako enostavno zvalili na hrbet občini. Krščansko misleči dunajski davkoplačevalci napovedujejo odpor.

Dnevne novice.

Železniška konferenca, ki je bila napovedana na 26. julij v Mariboru, je preložena na prvo polovico avgusta.

Papež krstni botev. Nedavno je prestopil v katoliško cerkev guverner v Galiciji major Harrington. Krščen je bil v cerkvi Oznanjenja v Nazaretu. Kum mu je bil sam sv. oče Benedikt XV., ki ga je zastopal p. Gassi. Po krstu se je vršil svečan sprejem, ki so se ga vdeležile vojaške in svetne oblasti.

Za neločljivost zakona na Italijanskem je uvedla ljudska stranka veliko propagando.

Zločin nad domovino je naslov brošure, ki jo razpošilja »Katoliška Liga« v Ljubljani. Izvod stane 4 K, za trgovce, kolporterje in vse, ki pošljejo denar naprej, 3 K 50 vin. Brošura je pisana tako poljudno in zanimivo, da je ne bo odložil nihče preje, dokler je ne bo prebral. Pokaže nam v jasni luči, kdo je razdvojil našo domovino in zanetil med nami prepir in sovražstvo. Dokazi so tako prepričevalni, da ne bo mogel nihče dvomiti. Brošura je izšla prav v času, ko se je pričelo nanovo in s podvojeno silo zločiniti nad našim narodom in je torej v resnici časovno potrebna. Naročite jo v večjih množinah in širite jo med ljudstvo, da bo zalezla povsod, kjer je potrebna. In kje ne bi bila potrebna. Cena je to pot nekoliko višja, ker obsega brošura 6½ tiskanih pol in je tiskana na najfinšem papirju, imeli smo na razpolago samo dvoje vrst papirja in se za slabšega nismo mogli odločiti, ker je vsebina trajne vrednosti. Vsa naročila je poslati na naslov: Katoliška Liga, Ljubljana.

Dalmatinski izseljenec volil svoji rojstni vasi 8.000.000 dolarjev. V Anta fogastu v Boliviji je umrl Dalmatinec Ivan Bonatič-Sargo. Zdej je dobila njegova rojstna vas poročilo, da ji je zapustil 8.000.000 bolivijskih dolarjev ali 30.000.000 naših dinarjev. Odšel je bil v mladih letih v Ameriko in si je tam s poštenim delom zaslužil svoje lepo premoženje.

Velik vlom na Prevolah. Na Prevolah pri Ptuj je bilo v noči na 19. t. m. vlomljeno v podstrešje posestnika Matevža Fišerja. Zločinci so imeli lep uspeh in so pokradli veliko obleke, moške in ženske, in celo 3 zavitke hercegovskega tobaka in 1 smodko. Škoda, ki jo je imel Fišer, znaša 8460 K 30 vin.

Ciganska nadloga na Dolenjskem. Okoli Škofljice se je klatil te dni 33 letni cigán Ignacij Hudorovič s svojo konkubino, z dvema njenima sestrama, z enim dojenčkom in z dvema 5 do 8 let starima deklamacama in je ukradel železniškemu delavcu Ivanu Kastelcu s Klanca št. 5 pri Šmarju nov 550 K vreden suknjič.

Vlom v Semicu. Pri posestnici Ani Mavsar na Omoti pri Semicu je bilo vlomljeno v noči na 20. t. m. Vlomilci so vdrlí skozi okno ter odnesli veliko obleke, masti in žgajta. Mavsarjeva je oškodovana za 7755 kron.

Vlom v Kapljivasi. V noči na 20. t. m. je bilo vlomljeno v zaklenjeno shrambo posestnika Franca Zadrgala v Kapljivasi št. 31, okraj Kamnik. Vlomilci so odnesli med drugim še skoro novo moško kolo znamke »Cosmos-sever«, vredno 2000 K, 30 kg svinjske masti, prekaženo svinjino, maslo, vino, razne posode in 1 civilni lovski nahrbtnik. Oškodovan je Zadrgal za 4040 kron.

Gibanje kmetijskih delavcev v Avstriji končano. Med socialnodemokratsko organiziranimi kmetijskimi delavci v Avstriji in med delodajalci se je sklenil sporazum, ki velja do konca februarja 1921. Delavci dobe zvišanje plač, ki je deloma veljavno od 1. maja, deloma pa od 1. julija letos.

Elektrificiranje avstrijskih železnic. Glasom zakona, sklenjenega te dni v avstrijski narodni skupščini, se do 30. junija 1925 uvede električni obrat na teh-le progah: Innsbruck—Landeck—Bludenz; Bludenz—Bregenz—državna meja s stranski mi progami: Steinach—Innsbruck—Attnang

—Puchheim (Salzkammergut); na zapadni železnici proge: Salzburg—Schwarzach—Št. Vid in Schwarzbach—Št. Vid—Wörgl; na turski železnici proge: Schwarzach—Št. Vid—Spital—Millstättersee.

Sobotni praznik je vpeljal v Palestini—novi guverner. Kristjani in mohamedanci smejo praznovati kakor doslej nedeljo ozir. petek.

Cene so znižali krojači v Sarajevu. Cene so znatno nižje, nego so bile dosedanje.

Valute dne 24. julija na belgrajski borzi: 20 dinarjev v zlatu 24 din.; 1 angl. funt 68 din.; 100 francoskih frankov 145 din.; 1 dolar 17,25 din.; 100 italijanskih lir 107 din.; 100 levov 40,50 din.; 100 lejev 49 din.; 100 nemških mark 46 din.; 100 drahem 242 din.; 100 češkoslovaških kron 38 din.; 100 avstrijskih kron 11 din.

Ljubljanske novice.

lj Seja Prometne Zveze bo v torek ob osmih zvečer v prostorih JSZ. Odborniki naj se gotovo udeležijo, da se določi vse glede Maribora!

lj Od vlaka povožen. Povožen je bil v soboto zvečer hlapec Primož Štern. Vračal se je s polja na Vič domov. Ko je šel čez železniški prelaz, je pravkar privozil brzovlak št. 16, ki ga je zadel na levo stran in ga vrigel proč. Poškodovan je bil na levi strani telesa. Prepeljan je bil v bolnišnico, kjer je na dobrih petih poškodbah umrl.

lj Zaplemba kruha. Organi protiveržniškega urada so v soboto zaplenili na več stojnicah po mestu kruh, katerega so prodajali čez maksimalno ceno. Nastopilo se je proti njim posebno zato, ker ravno na stojnicah kupujejo najrevnejši sloji kruh.

lj Nad 1000 Ljubljancev poletelo na Koroško. V nedeljo, dne 25. t. m. je poletelo na Koroško nad 1000 Ljubljancev. Poleg rednega vlaka, ki se je odpeljal ob sedmih proti Koroški, so vozili od pol 5. naprej do 7. jutranjega vlaka še trije posebni vlaki, namenjeni izletnikom na Koroško.

lj Ker je okradel Rudolfa Šeska v Yevčah, je aretirala policija Ivana Bončarja iz Zgornjega Kašlja.

lj Čedna brata sta Ernest in Florijan Kobal. Iz zasedenega ozemlja sta. S policijo sta imela že večkrat opraviti. Te dni sta bila zopet aretirana, ker sta osumljena, da sta nekemu Amerikancu ukradla 300 kron.

lj Kadar je kdo preveč siten. Natrkan liki kanon je prišel te dni na glavni kolodvor ob pol 3. zjutraj neki Jože Rozman. Nadlegoval je ljudi in razgrajal, kakor da namerava kupiti celo Ljubljano. Ker je preveč sitnaril, sta ga policijski detektiv in straža opominjala, naj miruje. Natrkan Rozman pa ni ubogal, marveč je nahlulil oblastvene organe: »P... civilist, kaj boš govoril!« — Koncem konca so moža aretirali, ko se je prespal, je moral plačati 100 kron globe.

lj Izgred na Kongresnem trgu. Jože Vrt z Glinč in Leon Likar iz Rožne Doline sta se v soboto napila vsak v drugi gostilni. Na Kongresnem trgu sta prišla skupaj in pričela ob 9. zvečer razgrajati in nadlegovati pasante. Njuno počenjanje je privabilo policijo, ki je sitneža odvedla na policijsko ravnateljstvo, kjer sta razgrajala naprej. Ko sta se zjutraj iztreznila, so jima na policiji naznanili, da je vsaki zaslužil 200 kron globe, če je pa ne bo plačal, bo 10 dni zaprt.

I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Prijava za izlet na Bled se sprejema jo še tri dni. Za ta izlet se izdajajo posebne izkaznice. Za prehrano in prenočišče na Bledu ne daje odbor nobenega zagotovila.

Posebni vlak vozi iz Ljubljane v torek ob 5. uri zjutraj. Tisto jutro vozita na Bled dva posebna vlaka, in sicer: s prvim se vozijo Čehoslovaki, z drugim Hrvati. Izkaznice se oddajajo od danes naprej (so v oni pisarni.)

Voznja po železnicah o priliki tabora. Vozne cene so polovične. Prekinitev ni dovoljena, razven onim, ki potujejo na Bled, k sv. Križu pri Dravogradu in učitelstvu, ki gre v Ponikve na Slomškov rojstni kraj.

Izvelec iz voznega reda.

Odhod iz Ljubljane:									
proti Jesenicam	5:17	6:38	11:50	18:51					
proti Kamniku	8:—	14:—	12:02	18:10					
proti Novomestu — Kočevju	7:33	14:32	10:—						
proti Zidanemu mostu	4:15	4:58	10:41	11:29	14:15	17:55	20:21		
proti Logatcu	0:53	11:30	14:20	17:47	17:59				
proti Vrhniki	7:25	18:18	19:30						
Prihod v Ljubljano:									
iz Jesenic	7:10	10:28	11:—	23:22					
iz Kamnika	6:30	7:45	13:12	17:21	23:08				
iz Novomesta — Kočevja	8:51	18:31	20:44						
iz Zidanega mosta	6:37	7:28	10:15	14:51	17:27	21:52	0:45		
iz Logatca	10:40	7:30	15:34	4:44	19:39				
iz Vrhnike	6:40	10:50	17:45						

Debele tiskane številke pomenijo brzovlak; *) vozi samo ob ned. in prazn.

Razne novice.

Število organiziranih delavcev je vojski močno naraslo. Danes je organiziranih na Rusovskem 5.000.000 delavcev, na Nemškem 6.097.000, na Angleškem 4.750.000, v Ameriki 3.600.000, na Francoskem 1.500.000, na Italijanskem ravno toliko, v Avstriji pol milijona, v Belgiji 450.000, v Danskem 255.000, na Švedskem 235.000, Češkoslovaški 230.000, na Nizozemskem 265.000, v Švici 200.000, na Španskem 150.000, na Norveškem 122.000, na Luksemburškem pa 21.000. Na Balkanu je okoli 600.000 organiziranih delavcev. V teh številkah pa niso všete mogoče avstralske delavske organizacije, ne one v Kanadi, ne južnoamerikanske, ne afrikanske in azijske.

Vojne posledice v Ameriki. Pogodbi vplivi svetovne vojske se čutijo tudi v Ameriki. Nedavno je tam izšla statistika, ki nam kaže, da je vsled vojske neobdelane zemlje, ki leže vsled vojske neobdelane, samo v državi Michiganu so našli 18.333 neobdelanih faram s površino 1.000.000 orolov zemlje. To število je letošnje. Letosko leto je pa bilo 11.831 neobdelanih faram. Pa tudi populacija je padla v teh delih, tako da pade na vsako moško glavo 82,5 orolov farmarske zemlje. Farmarsko središče izdelovanja avtomobilov. Farmarski delavci hite v mesta v tvornice, ker v teh več zasluži. Danes je v Michiganu blizu 10.000 farmarskih poslopij popolnoma praznih, dočim je po mestih veliko manjkanje stanovanj. V državi Novi York so našli celo 24.000 neobdelanih faram. Podobni odnosi se pojavljajo tudi v drugih severnoameriških državah.

Najnovejša volframova zlitina se približujejo po svoji trdnosti demantu, valdar česar imajo lepo prihodnost.

V Kanadi je G. Harrison s pomočjo dokazal, da se iz slame lahko napravi plin, ki ima iste lastnosti kakor plin iz črne premoga.

O letu kapitana R. Smitha z Angleske v Avstralijo se poroča: Let je dovelj z letalom dvokrovnikom Vickersovih vodov z dvema motorjema s 350 konjskimi silami. Poletel je lansko leto na 12. dan meseca listopada čez Lyon, Pizo, Rim, Tarent, Kreto, Kairo, Damask, Basro, Delphi, Kalkuto, Bangkok, Singapur, Bata-Vijo, Timor in pristal na 9. dan decembra v Port-Darvinu v Avstraliji. Torej 18.000 km v 139 urah; vsa doba je bila 28 dni med njimi 4 dnevi odmora. V letalu sta bila dva pilota in dve strojnici. Daljavo je preletela, je skoraj polovico zemskega ekvatorja. Blizamo se času, ko bo mogoče napraviti potovanje okoli sveta v 300 urah.

SODNIK SOJEN RADI UMORA.

LDU Sarajevo, 23. julija. Dne 21. t. m. se je pričela glavna sodna razprava proti sodnemu svetniku Mati Boskiču. Proti sodnemu svetniku Mati Boskiču, ki ga toži državno pravništvu, radi zločina navadnega umora nad 11 kmeti, kateri so bili početkom vojne ustreljeni v Foči. Kakor pravi obtožnica, je omenjene kmete izročil vojnemu sodišču, ki jih je obsodilo na smrt. Mnogo izmed ustreljenih ni bilo niti 20 let starih. Dalje pravi obtožnica, Boskič ni hotel opozoriti avstrijskega prekega sode, da se nad osebami pod 20 leti starosti ne sme izvršiti smrtna obsodba. Dajal je članom prekega sode pravne nasvete in navodila, ki so bila povod juktifikacijam. Obtožnica se nadalje opira na dejstva, iz katerih je razvidno, da je Boskič mrzil Srbe in da je razvidno, da je Boskič delal na usmrčenje omenjenih kmetov. Po zagovoru Boskiča se je začelo zasliševanje prič, izmed katerih je najvažnejša Gjorgio Kunarac, ki je bil istotako med obsojenimi kmeti, pa je pred izvršitvijo smrtnih obsodb pobegnil v Črno goro. Za avstrijske okupacije v Bosni gori je bil prijet ter prepeljan v Sarajevo. Tjo sodišče pa ga je proglasilo za nedolžnega radi činov, zaradi katerih so bili ustreljeni kmetje v Foči. Razen Kunarce je tudi važna priča vodja zemljiške knjige Lavadanovič, ki je bil v Foči za pisnikar obtoženega Boskiča. Razprava, ki bo trajala nekoliko dni, vzbuja veliko zanimanje med občinstvom, ker je Boskič postal kot sodnik v veleizdajniških procesih zelo znana oseba.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovska tiskarna« v Ljubljani.